

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 października 2014 roku Sąd Rejonowy w Ł. oddalił powództwo A. G. przeciwko pozwanemu Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w Ł. o zadośćuczynienie i świadczenie na cel społeczny oraz odstąpił od obciążenia powoda kosztami procesu.

U podstaw powyższego rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego legło stwierdzenie, że całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie daje podstawy do przyjęcia, że do doznanego przez powoda w dniu 7 września 2012 r. urazu doszło na skutek złożenia się piętrowego łóżka i uderzenia powoda w głowę. Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że rana cięta głowy powoda powstała w innych, niż opisane przez powoda i współosadzonych okolicznościach, np. w wyniku samouszkodzenia i sfingowania wypadku, a gdyby nawet przyjąć, że do urazu doszło w podanych przez powoda okolicznościach, to skutki te nie mogą obciążać pozwanego. Działanie pozwanego wobec powoda nie nosiło bowiem znamion bezprawności a obrażenia, jakich doznał powód w dniu 7 września 2012 r. nie pozostają w bezpośrednim związku przyczynowym z działaniem lub zaniechaniem służb pozwanego, gdyż powstały z wyłącznej winy poszkodowanego, który usiadł na łóżku pomimo zakazu wychowawcy oraz z wyłącznej winy poszkodowanego lub osoby trzeciej – tego, kto w celi 106 zdemontował metalową wkładkę zabezpieczającą przed wysunięciem się konstrukcji i złożeniem się łóżka, celem wykonania z niej grzałki znalezionej kilka dni po wypadku w celi.

Odnosnie sformułowanego w pozwie zarzutu naruszenia dobra osobistego powoda w postaci jego godności poprzez umieszczenie powoda w celi mieszkalnej, która nie spełniała minimalnych wymogów Sąd Rejonowy wskazał, że ocenił warunki pobytu powoda w Zakładzie Karnym w Ł. i stopień dolegliwości z tym związanych, biorąc pod uwagę doświadczenie życiowe, ale też ogólną sytuację bytową i poziom zamożności społeczeństwa. Ocena ta prowadziła zaś do wniosku, że zniszczone szafki i ubytki w wykładzinie podłogowej nie świadczą o nieludzkim i poniżającym traktowaniu umieszczonych w zakładzie karnym osadzonych, a warunki, w jakich przebywał powód w pozwanym zakładzie powodowały dyskomfort w stopniu nie przekraczającym norm związanych z odbywaniem kary pozbawienia wolności.

Odnosnie sformułowanego w pozwie zarzutu naruszenia dobra osobistego powoda w postaci zdrowia poprzez brak należytej opieki ze strony służby zdrowia pozwanego w czasie odbywania przez powoda kary pozbawienia wolności Sąd Rejonowy wskazał, że nie dopatrywał się w postępowaniu zakładu opieki zdrowotnej pozwanego zakładu karnego żadnych nieprawidłowości, które mogłyby przyczynić się do pogorszenia stanu zdrowia powoda, a sam powód nie wykazał żadnymi dowodami, np. z opinii biegłych by stan jego zdrowia uległ pogorszeniu od chwili przyjęcia do Zakładu Karnego w Ł.. W ocenie Sądu Rejonowego przedstawiony w toku postępowania materiał dowodowy nie potwierdził stawianych przez powoda zarzutów braku należytej opieki medycznej w czasie odbywania kary pozbawienia wolności. Nie doszło więc do naruszenia przez pozwanego dobra osobistego powoda, jakim jest zdrowie.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł powód, zaskarżając wyrok w zakresie punktu 1. i wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpatrzenia oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

1. prawa materialnego tj. naruszenie przepisów art. 23 k.c. i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;
2. prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c., polegające na nie rozważeniu w toku podejmowania decyzji wszystkich okoliczności, które to uchybienie proceduralne miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego. Ustalenia, co do okoliczności faktycznych stanowiących podstawę dochodzonego pozwem roszczenia, Sąd

I instancji poczynił w oparciu o materiał dowodowy, który zaprezentowały obie strony procesu. Powyższe ustalenia Sąd Okręgowy w pełni podziela i przyjmuje za własne, uznając za zbędne powielanie ich w dalszej części uzasadnienia.

Przystępując do rozpoznania apelacji na wstępie koniecznym jest odniesienie się do sformułowanych w niej zarzutów naruszenia przepisów postępowania, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują rozważania co do pozostałych zarzutów apelacyjnych, bowiem jedynie nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należyte przeprowadzonego postępowania, mogą być podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń

o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

Za chybiony należało uznać podniesiony w apelacji powoda zarzut naruszenia przez Sąd I instancji dyspozycji art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego. W myśl powołanego przepisu ustawy Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne

z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, że w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył dyspozycji art. 233 k.p.c.

W szczególności Sąd I instancji prawidłowo uznał, iż rana cięta głowy powoda powstała w innych, niż opisane przez powoda i współosadzonych okolicznościach.

Powyższe ustalenie Sądu Rejonowego znajduje podstawę w treści uznanych za wiarygodne zeznań świadka T. U. – kwatermistrza w Zakładzie Karnym pozwanego. Z treści tych zeznań wynika, że konstrukcja łóżek stanowiących wyposażenie cel mieszkalnych jest przystosowana do ustawiania ich piętrowo oraz uniemożliwia złożenie się górnego łóżka na dolne. Świadek ten zeznał, że aby rama z górnego łóżka spadła na dolne łóżko, to trzeba wyjąć wszystkie cztery zabezpieczenia i co najmniej dwie osoby muszą unieść górną ramę do góry i zdjąć nogi boczne dolnego łóżka, bo po prostu tam się nie zmieści. Jednocześnie ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że osadzeni zdejmują sprężynowe przekładki zabezpieczające przed rozmontowaniem łóżka i używają ich np. do konstruowania grzałek do podgrzewania wody (w dniu 13 września 2013 r. podczas kontroli celi nr 106, w której przebywał powód

funkcjonariusze służby więziennej odnaleźli taką właśnie grzałkę), a łóżka wykorzystują do wykonywania ćwiczeń siłowych.

Trafnie również wskazał Sąd Rejonowy, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy nawet gdyby przyjąć, iż do ww. obrażeń u powoda doszło w podanych przez niego okolicznościach, to i tak nie pozostają w bezpośrednim związku przyczynowym z działaniem lub zaniechaniem służb pozwanego. Jak bowiem prawidłowo ustalił Sąd I instancji niezwłocznie po zgłoszeniu zastrzeżeń co do stanu technicznego łóżka

w dniu 7 września 2012 r. wychowawca A. J. przekazała ww. informację do warsztatu naprawczego pozwanego oraz pouczyła osoby znajdujące się w celi nr 106, w tym powoda, aby nie siadać na tym łóżku do czasu jego naprawy. Powód do powyższego pouczenia się nie zastosował. Bezpośrednią przyczyną doznania przez powoda obrażeń ciała było zatem niezastosowanie się do poleceń wychowawcy, lub usunięcie przez niego lub osobę trzecią z łóżka metalowej przekładki zabezpieczającej.

Sąd Okręgowy podziela również stanowisko Sądu Rejonowego, że w ustalonym stanie faktycznym niniejszej sprawy nie doszło do naruszenia dobra osobistego powoda, jakim jest jego godność. Decydujące znaczenie dla oceny zasadności twierdzenia o naruszeniu dobra osobistego ma nie subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ale obiektywna ocena konkretnych okoliczności. Należy podkreślić, iż z samej istoty odbywania kary pozbawienia wolności, którą powód odbywał w okresie objętym żądaniem pozwu, wynika istotne ograniczenie niektórych praw podmiotowych. W konsekwencji, nie każda uciążliwość związana

z odbywaniem kary pozbawienia wolności rodzi prawo do żądania zadośćuczynienia. Samo zaś przebywanie w niekomfortowych warunkach samo przez się nie przesądza o naruszeniu dóbr osobistych. Nie można bowiem tracić z pola widzenia, że kara pozbawienia wolności jest środkiem represyjnym i ze swej istoty warunki jej odbywania mogą odbiegać od standardu jakiego można oczekiwać na wolności. Do naruszenia dóbr osobistych dochodzi jedynie wówczas, gdy cierpienie i upokorzenie, jakiego doznaje osoba pozbawiona wolności przekracza nieunikniony element cierpienia wpisanego w karę pozbawienia wolności – co niewątpliwie w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie pogląd Sądu I instancji, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przypisanie pozwanemu działania niezgodnego z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz. U.

z dnia 31 października 2003 r.). W toku postępowania Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że we wszystkich celach w Zakładzie Karnym w Ł. osadzonym zapewniono osobne miejsce do spania i niezbędny sprzęt kwaterunkowy, przy czym ilość łóżek, stołków, taboretów i szafek więziennych była przystosowana do ilości osób w celi i w miarę zgłaszanych potrzeb uzupełniana na bieżąco. Również liczba osadzonych w danej celi była dostosowana do powierzchni celi tak, aby zapewnić minimalną wymaganą przepisami prawa powierzchnię przypadającą na każdego osadzonego. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, cele jak również pomieszczenia sanitarne przeznaczone dla osadzonych są systematycznie remontowane, a ich przejściowo niedostateczny stan wynika jedynie z dewastacji dokonywanej przez samych osadzonych.

Apelacja powoda nie mogła również odnieść skutku w zakresie, w jakim Sąd Rejonowy zakwestionował naruszenie przez pozwanego dobra osobistego powoda, jakim jest jego zdrowie. Trafnie Sąd I instancji stwierdził, że z dokumentacji medycznej wynika, że stan zdrowia powoda w czasie pobytu w Zakładzie Karnym

w Ł. był w sposób ciągły monitorowany i stale prowadzone było leczenie zachowawcze, które było modyfikowane w zależności od zmian w stanie pacjenta. Po zaistnieniu w dniu 7 września 2012 r. zdarzenia skutkującego doznaniem przez powoda obrażeń ciała powód został doprowadzony do ambulatorium, gdzie otrzymał leki przeciwbólowe oraz został niezwłocznie przewieziony do szpitala w Ł., gdzie stwierdzono uraz głowy ranę 1 cm zasklepioną, nie wymagającą szycia, ból nadgarstka prawego - po rtg bez cech złamania. W godzinach nocnych, z uwagi na ból głowy oraz nudności, powód został przewieziony do szpitala w Ł., gdzie wykonano badanie rtg czaszki. Z wynikami tego badania oraz wskazaniami

z wywiadu został przewieziony do szpitala Zakładu Karnego nr 2 w Ł., gdzie po badaniu powód odmówił dalszego pozostawienia na obserwacji. Jak ustalił Sąd Rejonowy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności powód był częstym pacjentem ambulatorium pozwanego zakładu, wizyty odbywały się kilka razy w miesiącu. Był konsultowany przez specjalistów z zakresu chirurgii, dermatologii, neurologii, laryngologii, psychiatrii. Miał wykonywane badania diagnostyczne typu rentgen stawu skokowego po urazie na zajęciach sportowych, rentgen kręgosłupa czy ekg. Powyższe ustalenia skutkowały trafnym wnioskiem Sądu Rejonowego o braku stwierdzenia nieprawidłowości w postępowaniu pozwanego, które mogłyby przyczynić się do pogorszenia stanu zdrowia powoda w czasie jego pobytu w Zakładzie Karnym w Ł. oraz o braku wykazania przez powoda faktu pogorszenia się stanu jego zdrowia.

Kierując się przedstawioną argumentacją, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.